

La venjança de l'amor

EL TALENT ARTÍSTIC D'HITLER

"Refusat per manca de talent" és la menció que hom pot llegir davant el nom d'Adolf Hitler sobre el plec dels exàmens d'entrada a l'Acadèmia de Belles Arts de Viena, del mes d'agost de 1909. Hitler, més per necessitat que per despit es lliurà a la fabricació de quadres "antics", intentà, al mateix temps, de fer alguns paisatges. Però aquesta empresa va durar poc. Aquesta seria la victòria de la carrera artística d'Adolf Hitler si la figura del Führer no hagués esdevingut l'objecte d'art més apreciat d'Alemanya. Una formidable iconografia fotogràfica i pictòrica, dedicada al mestre del Tercer Reich, ha enriquit sobradament els marçants de postal, de cartells i d'estampes alemanys. Milers de Hitler reduït són escampats per manar milers de milicians de plom. "Heil!" Tots saluden a la romana. Però només el braç de Hitler pot abakar-se per tal de poder fulminar millor. També, la culxa de Júpiter era l'única culxa articulada de l'Olimp.

RESSURRECCIO

París ha fet revivir Felicien Rops, per tal d'homenajar-lo: exposicions commemoratives, florera, conferències, etc. La resurrecció ha estat palea per algú. Un periòdic de la capital francesa ha anunciat que "el pintor Felicien Rops exposa a la Galeria del "Journal des Beaux Arts".

MÉS DETALLS D'UN ROBATORI FAMÓS AVIS ALS AMATEURS DE TOT EL MON

En la nit del 30 al 31 d'octubre d'aquen any, han estat robats del Museu Krasinski, de Varsòvia, els objectes següents: Un fusell de caça, de dos canons, ofert per Napoleó I al mariscal Vicenc Krasinski, ricament ornat, amb la inscripció: "La Paç, fecht"; un retrat d'home amb monograma i la data, 1824, Meister von Messkirch; un "Ommeage des Bergere", del segle XV; una aquarella de Julef Kessak representant els fills d'Adam Krasinski en un cotxe; una aquarella de Jules Kessak representant el propi pintor en companyia d'Adam Krasinski, en un cotxe.

EL III SALÓ DEL CANVIS

El tercer saló dels canvis tindrà lloc al Parc de les Exposicions, de la Forta de Varsòvia, del 2° de desembre al 21 del proper mes de gener.

ERA un amic qui m'ho contava.

Passava uns dies de malaltia. No era home per a res. Allunyat de tot i de tothom vivia sol sense quasi família, sense amics per a conviure, sense companys per a sa ludar i fins sense enemics per a combatre. Vivia tètricament sol amb les meves lluites, ambicions i passions folles. Estava malalt de tanta solitud.

La veritat, no sé què tenia. Tot m'era indiferent. Res no em feia riure nit ampol plorar, no sabia de l'entusiasme, ni de l'aclaparament. Estava fet un ninot de goma que es gira i es mou a l'impuls de qualsevol nià barroera. Era el prototipus de l'indiferentisme i de la fredor més cínica. Les dones—menja difícil—les detestava. I fins en els moments de les convulsions sensuais em fastigejaven. Jo creia humiliar-les si podia fer-les meves. La dona era l'amic ésser que em treia del meu estoïcisme.

I fou aleshores quan la primera dona bruna es creua en el meu camí. Fou una cosa simple, deshonrosa per la meua condició de mascle. Liegia en la quietud relativa d'una biblioteca pública. Uns llibres varen caure al meu costat. Amb generosa gentilesa els cullo. Eren d'una dona. La bruna i... que ha fet malbé la meua vida. Em fita als ulls i potser als llavis. El cert és que una esgarriança em correngué. I no sóc tímid amb les dones. Em reagraçà, i cautelosament deixà un paperet escrit als meus dits indecisos. L'escampall de llibres havia estat preparat per a fer feliç aquest final.

Recordo perfectament el que deia: "Espero de la seva noblesa que no farà ús del meu atreviment i atendra el meu prec. Esperit'm a la porta." Ens trobàvem. Per prudència—

temia les satàniques facècies femenines—vareig permetre que s'espereés ella. Em contà una història sense cap ni peu. Solament per a justificar, als seus ulls i als meus, el meu atreviment.

Era d'una bellesa vulgar. Ara no sé trobar-li cap qualitat, ni física ni moral, que justifiquen el meu entabanament. Fetliona i revingudeta marcà impudicament, uns bons pits de dona completa. Ella es vanagloriava d'aquest detall car creu que és un esquer profitós. I moralment, encara em plau menys. Entre una infinitat de coses, em molesta perquè li costa de comprendre. Sembla tonfa i no ho és. Tot plegat no hauria passat d'una banal anècdota sinó hagués estat aquella hora de fatalitat que tots portem al nostre viure i que copaa a meravella.

Recordo que l'esperava i l'acompanyava. Parlàvem i discutíem de literatura i altres bestieses semblants. Per la novetat de les seves teories, em sorprengué. Després vareig comprovar que era una repetició poc atortunada de lectures mal paldes. Fins en aquest punt es féu vulgar. Era completament platònica la meua relació amb ella. Per a mi no era una dona, un sexe diferent, era un companyia per a poder parlar i ser tal.

Fins que un dia em digué que m'estimava. En a quel moment vareig comprendre la meua humiliació i la meua gran sort. Car és terrible una dona que estima i no se corregeix. En un moment fol—era na-

gra nit i feia fred—els seus llavis trobaren els meus. I ella va begar-me. Recordo que una esgarriança de fastic em convulsionà. Vareig deixar-la, però ella ha seguit tots els meus passos i em fa la vida impossible. Té sort que no sóc amic de situacions tràgiques ni de solucions tètriques.

Naturalment, l'odio amb tota l'ànima. Però qu'em perseguix, perquè em fa la vida-impossible, perquè és la causa de la meua infelicitat. Ella s'ha creuat en el meu camí i fa impossible la realització dels meus ideals.

I és que ara, amic, estic enamorat com qualsevol collegial neurastènic. Enamorat perdudament d'una altra bruna que no es mostra molt sollicita a les meves mostres d'estimació. Voldria descriure't el que em passa. El seu físic—jo crec que és bella—, les seves qualitats morals—jo els hi trobo totes—. Però la veritat no sé res d'ella. Només que l'estimo. I jo, ja en tinc prou.

De què la coneix, dius? Tots els dies ens trobàvem. Jo anava amb uns companys infants en la meua amietat, que volien fer-me conèixer la ciutat. Ella amb unes amigues. Ens valdrem i un corrent de simplicitat ens uní. Era feliç mirant-la. I em deien tant aquells ulls que temia apropar-m'hi. Temia la pèrdua d'aquells encisos. Eren tan dolçament acomodadors! El cor no em mentia quan m'apartava d'aquells ulls. Ara que la por de perdre la il·lusió esperancadora de l'amistat m'ells ha fet més a prop meu, ja no són tan carinyoses. Han tingut poder per a lligar-me amb golos desig de felicitat, però no saben donar-me el fruit promès. Ja ho veus, tot el dia vivint per ella.

Aquest és el cas difícil. Jo l'estimo amb passió i ella, potser per una prudència mal vista, no vol correspondre al meu amor. Crec—hom viu d'esperances—que, al fons del seu cor, no és del tot insensible al meu afecte. Quan parla amb mi no es mostra tal com és; per a mi és freda, enigmàtica, reservada, quasi orgullosa, però d'una superioritat benevolent i compassiva, que no puc encara, comprendre ni és amor o misericòrdia.

Potser, amic, aquesta és la seva manera d'estimar. Hauria d'estudiar el seu caràcter i aclarir aquest enigma. Però m'és impossible. Quan penso analitzar-la veig que només la contemplo, quan crec conèixer-la comprenc que només l'estimo. I l'estimo, no obstant que, també, m'humilia amb el seu procedir revés. L'estimo massa.

Voldria que els seus ulls reflectessin més passió en mirar-me, que els seus llavis fossin més francs a la rialla i a l'amor. Voldria abraçar-la i petonejar-la, però em trobo davant la muralla glacial del seu somriure irònic que vol ésser cruel i és afable i afaigador. Què voldria jo? És tan bell l'amor!

Naturalment, això em produeix un aniestar i un descontentament de mínim que m'ha fet buscar una víctima per venjar-me. I aquesta ha estat la primera bruna que vaig conèixer. Ella rep els meus maltractes. Però acostumada a trobar en mi indiferència i fredor, al meu carvi brusc l'ha reviccolat a l'esper-

rança. I p... tua i... d... dora... l'aporta... veritabl... l'entent... Mortal p...

I ara, d... nar-me!—... totes dues... nant crus... jo? Tu, an... fat fidel...

... just. Si l'a... mera... gona, tot... arro... de suport... de qui odi... infelicitat...

A... el meu p... cot està f... ne s... nyona. Es... lait. He p... aconsella... Te...

un cas fa... tra els m... que farà...

l'o... de... que es ju... cap... amb tot... cat el se... sicut, co... a foll, ro... Ell ha... gent ent... rialisme... compran... planyer... ment de... res de C...

Tenia... ills però... busava... torents i... es bany... xaven a... mares f... Un m... ens lle... varem a... la prim... talls de... l'horitz... gua, i o... altes, m... Tots... tenfem... junta u... Sentí... gus, i c... mera r... molts o... ulls se... Quan... rein vo... alien po... na gau... hauria... de l'illa... altres i... bar-me... culcar e... ven me... —tze...

Mots sobre Strawinsky

per J. Ferran i Mayora

aiò: un avantgardista d'ahir?—declaren el gran mestre acabat, exhaurit, caigué, en les comoditats de l'acadèmia, en les "seguretats" de l'escolàstica. (Per altra part, això de considerar l'escolàstica en qualsevol ordre de labor a-tística o pensadora, com a productora de "fredor" i de "seguretat", és una de tantes iniciatives de la gent qui, a còpia d'omniscient sentimental i sensualista, ha perdut la no bé facultat de pensar.) Ella preferien la música dels primers ballets; creuen, per exemple, que "Le Sacre" era una obra revolucionària, etc., etc. Ella encara en viuen d'anar copiant servilment, com fetem l'altre dia, les primeres originalitat, que tenen catalogades, del gran mestre. Els escapava la meravellosa "inspiració formal" que construí i animava aquelles i els donava una valor perdurable. En canvi, ara, els, analfabets de la forma, plebeus, demagogs de l'art, no poden copsar, ni en la forma ni en la matèria sonora de les obres noves de Strawinsky, la originalitat sempre fluent i renovada de la seva personalitat.

La trajectòria de Strawinsky ha estat lírica i segura. No hi ha cap solució de continuitat, ni canvi de ruta, entre aqueix "Foss aritmetical" del 1904, i aquesta "Simfonia dels Psalmes" que acabem de sentir. Qui això pensé, no ha entès Strawinsky. No hi ha cap abim, nió estranyíssim contactes entre la "Vida del soldat" i aquest "Concert per a violí"; entre "masses" i aquest "Concert per a piano". Hi han noves experiències, n'ha estapes terribles, gentils temptatives, nota la presència d'un mateix esperit, qui sempre ha sabut en anava, i ha anat on vells, i una instècia profunda, sòlida i apassionada mateixa.

Molta, encara, voldrien veure en aquest "sig-zaguet" a través de gèneres diversos, una vacil·lació, un tontallig d'homes qui cerca el camí de l'originalitat a ultrança, per a desorientar el públic i la crítica. Com si això fos possible en l'homo qui té sempre al davant de la intel·ligència, ben ordenat i classificat i tot, el vellei, el paucama de tots els gèneres i no téria a cada pas el que li convé, justament el que li convé, per a fer-ne diversitat i harmonia al conjunt de la seva obra. Com si tots els grans músics no haguessin mostrat aquest divers interès, envers gèneres diversos. Ara, si que no tots, ni entre els més grans han aconseguit, ha estat la igual residua en tots els gèneres que tractaven. S'ha vist a vegades, tansejor, sovint caure en tentada. I això és el meravellos de Strawinsky: les seves fortes dita de creació, les seves intel·ligència poderosa i clara, el seu domini absolut de totes les tècniques, li assegurava sempre, fet el que feia, la victòria. Que una, admetent en el "fíat", que ataqué tot el no sap de començar, els instruments en apertures més tendres i contrastes als més aspres que ha un gran pianista de la seva època, un gran contrapuntista, un gran polifònic, de no sol·lisme. Moltíssim a qui no el comença però podia semblar una aversura que Strawinsky es donés a treballar, de ambé una obra per a nova i original, i así l'obra "El Rey del Sol" i l'obra "Simfonia dels Psalmes". Strawinsky l'obra les veu bona, así, les feia amb l'originalitat i una feia tan amb el que, amb ella, han poden fer aversura, una d'originalitat de la música de la seva època.

Com Strawinsky ha estat un gran músic de la seva època, això és el que li ha donat el seu prestigi i el seu prestigi.

versos, no solament "dialècticament", escolàsticament en tot el viu i noble sentit de la paraula, sino amímacament en delictes incomparables de sonoritats? Així ens meravella ven els diàlegs del violí amb els instruments més impensats, en el magnífic concert. Qui sap de jugar avut amb una mena de dansa divina, per damunt de totes les dificultats com Strawinsky juga? Prou admiraria en ell el gran i poder Nietzsche, els "peus-Heugere" que ell reclamava contra l'esperit cofeiguessa que rebutjaria ensons d'altres celebritats musicals contemporànies. Mireu ambó arab quina entremaliadura, amb quina malícia epigramàtica, juga Strawinski amb les formes antigues, i es per a el més lliure i graciós dels joguineigs al final, en el seu concert per a piano. I sempre aquella energètica aquella joia qui ho anima tot, qui ho diversifica tot, quin ens du de sorpresa a sorpresa i per camins segurs; lliure de la monotonia, i es desmesures i estranyeses on cetera tants d'altres. Tan normal i tan original sempre. Ell també un dia experimentava i creava coses molt belles per camps "extratonaus". Però aviat es convencé que la originalitat així era massa fàcil de trobar; d'altres amb els procediments formals més rutinaris i acadèmics, resten a donar per l'extranyesa de les sonoritats, una aparença de cosa nova. Ho va deixar córrer. Era més difícil de cercar nous mitjans d'expressió en el camp del tonallisme, que molts consideraven ja exhaurit de recursos després de Wagner. Sempre, i senyal dels temps, aquesta confusió dels mitjans de la tècnica, amb la creació, amb la inspiració qui els plasma, en expressions originals i noves. Sota les més ardues temptatives en literatures de llenguatge desallorjat trobem sovint els pensaments més intel·ligents i les personalitats més intel·ligents. Igual passa amb la música. Ho estic segur que imposaria a Strawinsky d'escriure una obra sense moure's dels recursos tècnics i sonors, d'un Mozart, un Haydn, i faria una cosa completament nova i original. Es per això, perquè es tracta de personalitat i no de tècnica, tot que la tècnica sigui absolutament necessària en l'execució de l'obra d'art, que tanta de música "classicista", d'avui no es mouen de la imitació, del partitbo, o fan les potingues més insuportables i "premodernisme musical" i formes acadèmiques. Mentre que Strawinsky us dona sempre el goig d'un "continuament creadora" amb els grans músics d'altre temps, d'un examplem de l'ura mitjans d'una representació original absolutament. Es queixos de gent i qui paga qui faci el mateix.

La "Simfonia dels Psalmes" ha donat motiu a un memorable teloni de nostre Orió Graells. La políax, les justes, l'homonímia, la comparança pròxima de l'obra tan difícil que cantava, van servir a un alt grau de perfecció. Quan un gran tal origen com Strawinsky en dels grans elogis dels seus cantants "canten molt bé" són molt intel·ligents, es veu que estan molt ben educats, quan durant els moments de sovia, el gran músic sus d'ambússava i criava a tal a tal grup d'accompanyants: "Brevol! Trés! Brevol!" i no respectava autènticament, ni celi que se l'ha de gran satisfacció que se en creia amb una dignitat de músic i de compositor. Però, gran músic, gran músic, gran músic.

Com Strawinsky ha estat un gran músic de la seva època, això és el que li ha donat el seu prestigi i el seu prestigi.

LES ARTS

RES DE NOU AL PIRENEU...

Daniel Cardona—al "Vibrant" de "La Tralla" i de "Nocaltres Sots", form separatista de sempre—ha publicat un llibre titulat: "Res de nou al Pirineu...". En les dues-centes quaranta pàgines d'aquest volum hi és historiada la que hom ha anomenat "batalla de Prats de Molle". Cardona, en el próleg, explica al perquè de la seva obra, i afirma que no l'ha escrit per "liquidar cap mena de deute personal, ni pel despit d'una vanagloria cobejada, enduta per la fatalitat a la deriva". Afirma, contundentment: "No he pretès mai ésser altra cosa que un soldat ignorat de la llibertat de la meua Pàtria; si he lluitat sovint, malgrat meu, amb el gerrí ofuscant o fins amb aquell que, conscient o no, ha vorejat la traïció, no ho he fet per nimies facècies personals. Jo m'he batut per Catalunya. Un patriota no ha de tenir altres enemics que els enemics de la llibertat de la seva terra".

SILUETES EPIGRAMÀTIQUES

Assenyalem, una vegada més, l'alt interès del darrer llibre de Tomás Roig i Llop, "Siluetes epigramàtiques". Salvador Mestres ha donat una expressió gràfica a les caricatures literàries de Roig i Llop; i coincidixen en tanta de manera els dos caricaturistes que hauria resultat extraordinàriament difícil trobar una més absoluta compenetració.

ROIG I LLOP I EL PREMI CREXELLS

Roig i Llop ha fet tard al Premi Crexells. Pensava enviar-li un llibre de narracions curtes, però el termini d'admissió s'ha atos davant seu. (Entre parèntesis direm que el Roig i Llop no envia el seu llibre al Premi pot donar-ne les gràcies a les eleccions. En lloc d'entretir la còpia de l'obra anava fent mitjings per aquesta móns de Déu.)

LA BIBLIOTECA CATALANA DE PERPINYÀ

El Comitè de la Biblioteca Catalana de Perpinyà, que compta amb l'alt patronatge de la Generalitat, segueix rebent donatius de tota mena destinats a l'augment de la biblioteca. A les llistes ja publicades de les entitats o persones que han fet donatius de llibres, cal afegir-hi la següent: Centre Excursionista de Catalunya, Grup Cultural de Joventut Republicana de Lleida, doctor Torres Carreras, senyors Joan Maria Güeche, Pau Vila, Joan Esterri, N. M. i S. Rubió i Tuduri, Ramon Masó, Jaume Vila, Enric Bayla, Valeri Serra Baldi, Emili Vallès, J. Oller, i Rebassa i Xavier Clapés. Els donatius de llibres es reben a les oficines del Comitè de la Lliga, de la Generalitat, Urgel, 157. Tant constar que són per a la Biblioteca Catalana de Perpinyà. Els donatius en metlles cal d'esser lliurats al tresorer del Comitè, senyor Joan Oller, carrer del Consell de Cent, 255, 2a. 1a. Tota la correspondència a nom del Comitè, ha d'adreçar-se al domicili del del seu president senyor Alexandre Dulcet i Riua, Balma, 10.